

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжкультурні комунікації

для студентів

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Комунікації та управління культурними індустріями (з обов'язковим вивчення двох іноземних мов)»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачки: проф. Людмила МАЛЕС, доц. Євгенія МОРОЗ

Пролонговано: на 2025/2026 н.р. М.ЛЕС (Червінська) «28» 08 2025 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. () «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробниці:

Людмила МАЛЕС, д.соц.н., професорка, професорка кафедри теорії та історії соціології

Євгенія МОРОЗ, к.соц.н., доцентка, доцентка кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

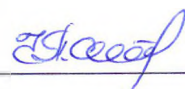
Зав. кафедри теорії та історії соціології

 Володимир СУДАКОВ

Протокол № 13 від 06 червня 2024 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 7 від «31» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни - з опорою на теоретико-методологічні засади наукового вивчення культури, поглибити знання здобувачок та здобувачів про стан розвитку сучасних соціокультурних підходів до міжкультурних комунікацій, ознайомити їх із актуальними тенденціями розвитку полікультурності глобалізованого світу, представити перспективи їх розвитку та аналізу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати основні поняття та принципи культурологічного аналізу, ключові напрямки історії української та зарубіжної культури та соціальної антропології.
2. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами
3. Володіти понятійним апаратом комунікативістики.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна "Міжкультурна комунікація" є складовою освітньої програми «Комунікації та управління культурними індустріями (з обов'язковим вивчення двох іноземних мов)» підготовки у межах освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за спеціальністю "Менеджмент соціокультурної діяльності". Дисципліна забезпечує особистісний, соціальний і професійний розвиток здобувачок та здобувачів, формування компетенції щодо розуміння характеру соціокультурних процесів у глобалізованому полікультурному світі. Дисципліна спрямована на ознайомлення із особливостями застосування принципів, основних категорій та понять соціокультурного аналізу та аксіології, управління міжкультурними комунікаціями сучасного українського суспільства та ширших європейського і світового контекстів, зокрема й в сфері розуміння відмінностей ціннісних орієнтацій представників різних соціальних груп у процесі намагання вибудувати ефективну комунікацію.

4. Завдання (навчальні цілі): дати розуміння та основний інструментарій аналізу міжкультурних комунікацій через ознайомлення здобувачок та здобувачів із понятійно-категоріальним апаратом, принципами та досвідом соціокультурного їх аналізу, а також ціннісних детермінант розмаїття міжкультурних взаємодій, що представлено у базових характеристиках сучасних теорій цінностей.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність аналізувати прояви соціокультурного розмаїття суспільства, причини і наслідки соціальних явищ та процесів. ФК35.
- Здатність спілкуватися з представниками різноманітних галузей знань та видів діяльності. ФК38.
- Здатність оцінювати та враховувати плюралізм і різноманіття думок і ефективно спілкуватися із різними аудиторіями. ФК39.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Основні поняття та принципи соціокультурного аналізу та теорій цінностей.	Лекція, семінар, самостійна робота	аналіз та реферування першоджерел	20
1.2	Особливості розуміння та аналізу культури в соціогуманітаристиці та управлінні	Лекція, семінар, самостійна робота	кологвіум, контрольна робота	20
2.1	Визначати особливості культурних процесів та явищ	Лекція, семінар, самостійна робота	практичні завдання	20
3.1	Здійснювати ефективну комунікацію з представниками різних культурних спільнот	Лекція, семінар, самостійна робота	семінари	20

4.1	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність з соціокультурного аналізу та теорій цінностей	самостійна робота	практичні завдання	20
-----	---	-------------------	--------------------	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)					
ПРН10. Вивчати, узагальнювати та адаптовувати найкращий досвід соціокультурної розбудови	+	+	+		
ПРН15. Вміти встановлювати діалог з різними професійними суб'єктами та групами			+	+	
ПРН20. Володіти навичками пошуку інформації та здобуття необхідних знань, що сприяють високоефективним результатам діяльності			+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Групова та індивідуальна активна робота на семінарських заняттях: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **50/30 балів**
2. Колоквіум РН1.1, РН1.2, РН2.1 – **10/6 балів**
3. Виконання практичних самостійних завдань РН1.2, РН2.1, РН4.1 – **20/12 балів**
4. Написання контрольної роботи: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **20/12 балів**

- підсумкове оцінювання у формі заліку.

7.2 Організація оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на семінарських заняттях РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – теми 1-9.
2. Колоквіум РН1.1, РН1.2, РН2.1 – теми 1-4.
3. Виконання практичних самостійних завдань РН1.2, РН2.1, РН4.1 – теми 2, 5-9.
4. Контрольна робота : РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – теми 5-9.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1. Соціокультурний аналіз міжкультурної комунікації				
1	Розуміння культури: від етноцентризму до полікультурного суспільства	4	2	6
2	Розвиток форм трансляції культури	2	2	6
3	Семіотичні підходи до міжкультурних комунікацій	2	2	6
4	Інакшість та іншування в сучасному світі	2	4	7
2. Дослідження міжкультурної комунікації крізь призму теорій цінностей				
5	Основні підходи до інтерпретації та типології цінностей у суспільствознавстві XX-XXI ст.	2	2	5
6	Теорія матеріалістичних VS постматеріалістичних цінностей за Р.Інгелгартом	2	2	5
7	Крос-культурна комунікація за Г.Гофстеде: аналіз теорії культурних вимірів	2	2	5
8	Вивчення групових ціннісних орієнтацій Ш.Шварцем	2	2	5
9	Культурні моделі взаємодії за Е.Голлом	2	2	5
	ВСЬОГО	20	20	50

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 20 год.

Самостійна робота - 50 год.

9. Рекомендовані джерела:**Основна:**

1. Інглехарт Р. Культурний зсув у зрілому індустріальному суспільстві / Рональд Інглехарт // Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1 – Львів: ЛьвДУВС, 2019, - С.27-33. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/8385> (дата звернення 26.07.2024)
2. Малес Л. В. Вивчаючи тексти культури: соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології. – К.: К.І.С., 2011.
3. Мороз Є.О. Українське суспільство в контексті освітніх процесів і залучення до культурних практик: трансформація ціннісних орієнтацій / Євгенія Мороз // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. Вип.20 – К.:Логос, 2013. - С.20-28.
4. Перехрестя культур. Країни Чорноморського регіону та суспільно-політичні зміни в XIX–XX ст.: Навчальний посібник / О.Ковалевська, Л.Малес, О. Міхеєва, Н.Голосова та ін. – EUROCLIO, С. 122-132; 316-322. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.euroclio.eu/wp-content/uploads/2019/10/Teacher_UAto-web.pdf (дата звернення 26.07.2024)
5. Соболевська М. Прикладні аспекти соціальної комунікації: міжкультурна комунікація / Марина Соболевська // Основи соціальних комунікацій: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 054 «Соціологія» освітнього ступеня бакалавр для освітньої програми «Соціологія» – К.: 2024, С. 69-85.
6. Участь у культурі: люди, спільноти, стани / Н. Костенко, А. Ручка, Л. Скокова та ін.; за ред. Н. Костенко. – К.: Інститут соціології НАН України, 2018. – 320 с.

7. Світове дослідження цінностей 2020 в Україні – звіт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/WVS_UA_2020_report_WEB.pdf (дата звернення 26.07.2024)
8. Шинкарук В.Д. Діалог культур: Е. Холл і Ф. Клакхон // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв / Шинкарук В.Д., Салата Г.В., Данилова Т.В. – 2018, №3, С. 128-133.
- Додаткова:**
9. Борецька М. Європейські цінності в аксіопросторі сучасної української молоді / Марта Борецька // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2021, № 2, С. 24–44.
10. Крепон М. Європейські іншості / Марк Крепон; пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2011
11. Левицький А. Е. Теорія міжкультурної комунікації: працюємо самостійно / Левицький А. Е., Борисенко Н. Д., Савчук І.І. Навч.посібник [для студентів ВНЗ] / А. Е. Левицький. – К. : Логос, 2011. – 127 с., С. 45-87.
12. Малес Л. Політики пам'яті та полікультурність у соціокультурному аналізі українського суспільства / Людмила Малес // Український соціум. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2009/07/15-24_no-3_vol-30_2009_UKR.pdf (дата звернення 26.07.2024)
13. Малес Л. Соціокультурні типи іншування в націотворчих процесах / Людмила Малес // UCRAINICA VII SOUČASNÁ UKRAJINISTIKA Problémy jazyka, literatury a kultury Sborník příspěvků z mezinárodní konference VIII. olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy Olomouc 25. – 27. 8. 2016, S. 283-287
14. Мілютіна К.Л. Психологія міжкультурної комунікації / Мілютіна К.Л., Максимов М.В.. - К.: ПАТ «Віпол», 2014. – С.18-27.
15. Мінливості культури: соціологічні проекції [наук. моногр.] / За ред. Н. Костенко. - Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. - 440 с.
16. Нагорняк К.М. Уточнена теорія базових цінностей Ш. Шварца: попередні результати адаптації методики PVQ-57 в Україні / Катерина Нагорняк // Наукові записки НаУКМА. – 2017, Том 196. Соціологічні науки. – С. 24-31.
17. Привалов Ю. Життєві цінності / Привалов Юрій // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2023, № 4, С. 128–133.
18. Савельєв Ю. Людина епохи модернізації: значення теорії Рональда Інглгарта для соціальних наук / Савельєв Ю., Шестаковський О. // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2021. № 3. С. 206-220.
19. Сорока Ю. Свої, чужі, різні: соціокультурна перспектива сприйняття іншого. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012.
20. Спільна історія. Діалог культур. Навчальний посібник. – Нова доба. – С. 153-182 (Л.Малес, Н.Голосова). [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.novadoba.org.ua/library-spilna-istoriya-dialog-kultur-ua> (дата звернення 26.07.2024)
21. Субкультурна варіативність українського соціуму / за ред.Н.Костенко, А.Ручки. – К.: ІС НАН України, [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://isnasu.org.ua/assets/files/books/2010/svus.pdf> (дата звернення 26.07.2024)
22. Geert Hofstede's web-site: The 6-D model of national culture. – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://geerthofstede.com/culturegeert-hofstede-gert-janhofstede/6d-model-of-national-culture/> (дата звернення 26.07.2024)
23. Hall Edward T. Key concepts: underlying structures of culture / Hall Edward T., Hall Mildred Key — Yarmouth, Maine: Intercultural Press Inc., 1990. – P. 199-206. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.csun.edu/~sm60012/Intercultural/Key%20Concepts%20-20Hall%20and%20Hall%20-%20202.pdf> (дата звернення 26.07.2024)
24. Schwartz S.Value consensus and importance: a cross-national study / Schwartz S., Sagie G. // Journal of Cross-Cultural Psychology. – 2000, №31, P.465-497.